

Pridplata na celu god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jednaput.

Pisma svakoversna predmeta molimo na uredništvo upućiti.
Neprijetna neprimamo

God. III. U Kalači

U Cetrnak 4. Travnja 1872.

Broj 14.

SVE NASE PRIJATELJE.

Kojima je koncem ožujka rok predplate iztekao, rodoljubivo molimo : da izvole predplatu obnoviti.
Uredništvo.

POGLED NA DANASNJU VLADU UGARSKU.

Ko bi danas htéo reći, da je našem narodu u ugarskoj kraljevini dobro, taj nebi govorio istinu. Mi kao narod u ovoj državi neuzivamo baš nikakvih prava; a za to, što se zovemo „gradjanima ugarske,“ za to plaćamo svakojake poreze, dajemo našu krv državi. A to je vrlo velika cóna, za taj prazan naslov!

Dobra, koja jedan narod u državi kakovoj imati može, i koja po pravdi tréba da ima, sastoje se u tome: da država daje narodu take zakone, koji mu ujamčavaju njegov narodni opstanak i razvitak, materijalni i duševni, i da taj razvitak potpomaže, bar u onoj méri, u kojoj taj narod daje snagu državi. A to će na prostije reći : u istoj méri, u kojoj jedan narod pokriva potrebe celokupne države, u koliko on od svoje strane pripomaže da država po svojoj vrijednosti kod drugog sveta ima neke vrédnosti, u tolikoj méri valja i država od svoje strane, da pomaže taj narod. U državama, gdje ima više raznih naroda, kao što je ovdé u Ugarskoj, valja da se prostre to pravilo na sve narode najednako, jer oni svi skupa čine celokupnu snagu države; oni svi skupa doprinose tome, da se ugarska država mogla pred svijetom pojaviti kao „država“.

Da se vidi istina ovih reći, valja samo zamisliti : koliko bi ugarska imala vrédnosti, da na priliku svi drugi narodi u njoj, kao : Šokei i Bunjevci, Srbi, Slovaci, Rusini, Romani u Banatu i Erdelju u jedared,

reknu : mi nećemo da znamo za tu Ugarsku; mi ne damo od danas ni prébijene pare ni kakve poreze, i ni jednog vojnika (soldata). Šta bi bilo onda od ove države? Bi li sami Magjari mogli državi dati istu onu snagu, koju država ima sad, kad je položena na pléćih sviju spomenutih naroda?! Bi li sam magjarski narod bio u stanju da dade toliko vojske, koliko država sad ima, i toliko novaca na državne potrebe koliko se sad uzimlje od sviju naroda u državi; drugim rečmi : bili sami Magjari mogli dati vojenu i materijalnu, (a onda u istoj méri i moralnu, umnu,) snagu ovaku kakvu sad Ugarska ima?

Svatko će uviditi da magjarski narod nebi mogao učiniti to, ma koliko htéo jer on sam nema toliko snage. Dakle da ostane snaga ove države ovaka kakva je danas i da se još uveća, potrebno joj je, da svi narodi u njoj složno ulože svaki svoju snagu, te da državnu snagu održe; a da se ona još i uveća, nužno je, da se i celokupna snaga svakog naroda u njoj uveća.

Iz ovoga slédi : da je država sama baš dužna, radi svoje sopstvene snage, podpomagati razvitak snage svakog pojedinog dèla, iz koga je sastavljena; dakle, da je dužna potpomagati svaki narod u svojim granicama.

Kad se govori o tome, da je država dužna nešto činiti svojim narodima, onda se tu uvék podrazumeva vlada. Ona, koja u ime države traži od naroda, da ovi snose državne terete, da daju poreze za izdržavanje u državi potrebni činovnika, da daju vojnike, potrebne za obranu države, — ona ima i tu dužnost, da te sve narode unapredjuje. Vlada se mora dakle u interesu države brinuti za narode u njoj.

Da vidimo sad, činili sadašnja ugarska vlada što god za narode u državi; brine li se ona o onim dužnostima koje država ima prema narodima da izvrši?

Na ovo ćemo dati sami odgovora, i to delima same vlade. Ali najpre da progledamo; kakva je u nas vlada?

U Evropi, ako ćemo sve države razgledati, naći ćemo samo dva oblika vladavine, t. j. načina, kako se državom upravlja. Jedan „apsolutni“ a drugi „ustavan“ način. „Apsolutni“ je vladavina ondč, gdje sam monarch po svojoj volji upravlja državom. U tom slučaju on uzima za svoje savetnike, (ministre) koje ljude hoće, i ovi rade, kako on zapovēda. Ovakav način vladavine, postoji danas još samo u Rusiji i Turskoj. U svim drugim evropskim državama postoji „ustavan“ način vladavine. Ustavna vladavina je ondč, gde monarch (Car, Kralj, Knjaz i. t. d.) ne vlada po svojoj volji, nego po volji naroda, t. j. gde se narod preko svojih predstavnika, koje šalje na državni sabor, sam upravlja, „Ustavna“ vladavina u monarchijama može biti, ali ne mora, kao što vidimo u Rusiji i Turskoj; republika se pak bez ustava i ustavne vladavine neda ni zamisliti — što i mi kao već poznato, ovdč tek nuzgred spomenusmo.

Način, kako se narod sam upravlja nije nužno ovde potanko razlagati jer je poznat dovoljno. Svaki, ko čita listove politične, (ako se i nije bavio državnim naukama) zna, da narod bira iz svakog izbornog sreza po jednog poslanika. Ovi svi iz čele države čine sabor. Što u tom saboru većina poslanika hoće, to se smatra, da tako narod u državi hoće, i onda kralj iz te većine bira sebi savetnike (ministre) i ovi tada sačinjavaju „ustavnu“ vladu. Što ovaka vlada hoće da učini zemlji, ona učini; a ako na saboru ko god ustane protiv kakvog njenog dela, onda ona mora pasti, ako je neodrža saborska većina, iz koje je ona izišla. Mi smo pak vidili do sad u više prilika, da je vlada učinila i sama nekorištna dela, ali je „dčšnjaci“ uvek odbraniše kad god ju „lčvaci“ htčdose da obore, i to samo svojom većinom!

U nas je dakle ustavna vlada, jer izlazi iz naroda, putem većine saborske. I baš u toliko više trebala bi da narodima čini dobra, što je iz naroda izišla, i jer se nesme izgovarati da nezna potrebe naroda.

A sad da odgovorimo na pitanje: dal se ova ugarska vlada brine o dužnostima države prema državljanima, prema narodima u državi? — I odmah odgovaramo: ne! — a sad ćemo po obećanju našem, to i da posvčdočimo, i to samim njezinim delima.

Ovo je već pet godina, od kad u ugarskoj državi gospodari i gazduje današnje ministarstvo. U tome vremenu, izmenuli su se pojedini ministri, — to je istina! — ali je ipak vlada ostala ista, t. j. politički pravac u državi nije se promenuo. Dok se još trebalo boriti s Bečom za samostalnost ugarske, za povratak ustava u zemljama krune sv. Stjepana, dotle Magjari obećavahu, da će svim ostalim narodima u zemlji, dati prava njihova, koja ujamčuju ovima njihov narodni opstanak i razvitak, samo da im ovi (narodi) pomognu izvojevati samostalnost ugarske, od Beča.

Nemagjarski narodi stadoše u toj borbi uz Magjare, i ustavnost ugarska bi izvojevana; Magjari dograbiše vladu u svoje ruke. Kad ih pak „narodnosti“ opomenuše na obećanje, onda ta vlada, preko svojih listova dade proglasiti za „izdajice otačbine“ i za „buntovnike“ sve one ljude, koji u ime svoga naroda tražiše od Magjara, svoje pravo. A da bi se pred stranim svetom za to mogli opravdati, doneše na saboru 1868. god. poznati „zakon o narodnostima“, koji nije mogao nikog zadovoljiti. Za osiguranje i unapredjenje jednoga naroda neobhodno je potrebno, da ovaj, kao narod, ima neka politička prava. Evo mi vidimo na samim Magjarima, da u svakom pogledu napreduju, od kad dobiše svoja politička prava; a da je još duže potrajao bečki apsolutizam, vidili bi, kako bi danas stajali.

Taj spomenuti zakon o „narodnostima“, kao što rekosmo, ne daje nikakva jamstva za osiguranje nemagjarski naroda; na protiv, svi državni zakoni, koje je ova vlada donela, očevidno su upravljani baš na to, da se druge narod-

nosti unište. Ovamo se zove zakon o „ravnopravnosti narodnosti“, a ovamo su svi znaci, da pored magjarske narodnosti još i druge postoje — iz državnog života isklučeni. Javni državni život nezna ni da ima još drugog-kog jezika osim magjarskog, a u samoj stvari postoji dve trećine stanovnika u državi, kojima „magjarski“ nije maternji jezik! Sva se državna dela otpravljaju na magjarskom jeziku, — jednom reči: ko s polja pogleda Ugarsku, morao bi misliti, da je u toj državi samo jedan jedini narod i to... magjarski! I ono, što je u tom zakonu o ravnopravnosti narodnosti rečeno, da se na sudovima mogu parbene stranke, služiti svojim jezikom, i to je sad poništeno stim, što su za sudije u nemagjarskim krajevima, ponameštani taki ljudi, koji nezna ju ili neče da znaju drugog jezika osim magjarskog. Šta vrēdi dakle taj zakon o ravnopravnosti narodnosti? Evo Srbe u Ugarskoj hoće vlada i na prosvetnom erkveno školskom polju da slomije; a ovamo im je autonomija (samouprava) u prosvetnim stvarima, njihovim zemaljskim zakonom, tobože ujamčena!

(Slidi.)

BIRANJE POGlavARAH.

U malima obćinama 2 a u većima barem četiri starešine Senatora — Eškuta — tanačnika morabit. Dakle s ovima u većih obćinah sačinjavaju poglavarstvo, — knez — birov, namiestnik blagajnik, biližnik, ili subližnik, tutor, i liečnik — ako je ustanovljen. Ovo su poglavari u svakoj obćini. Osim biližnika, koji zadržava zvanie do smrti biraju se svi drugi na tri godine. Knez mora svaki biti koga odaberu jedino je. Podžupan vicišpaa ovlastjen odlučiti, nalazil se koji, stanovnik u takvima okolnostima: da ovu dužnost nije kadar vršiti, drugčie ako nebi htio birovinu primiti, odsudi se da mora 100 fr. platiti, novci se uporabljaju na kakvu dobru obćinsku svrhu.

Svaki koji ima pravo birati — ima pravo i poglavarom postati — biraju svi upisani obćinski birači isto tako ko zastupnike, samo što je to pravo ograničeno — ovako: na svakog poglavara miesto trojicu kandidiraju zastupnici, i od te trojice pod rukovodjenjem solgabirova moraju jednog birači izabrati, koji nije unišo u kandidaciju toga neimadu vlast birati. Biležnikom nemože takvi postati, koji nije županijski izpit položio, ili je od tog oprošten bio, a liečnik nesmiye se drugi u kandidaciju vvrstiti, već samo takav koji umi pakazati Diplomom učenjačtva od Sveučilišta podpisanu.

Biležnici i liečnik moraju imati svoju platju koju za biližnika odredi župania, kada je prije dotično zastupstvo prislušala. U slučaju ako ta platja ne iznaša 400 fr. onda je trieba sad uzvisiti, ako je pak višja niju je slobodno umanjati, biližnici ostaju pri užieću svoje platje i ako bi se morali liešiti zvanie, to može jedino učiniti župania, ako je posli predstavljene tužbe kojeg putem iztrage za gričnog pronašla.

Za druge poglavare plaću narediti, ili odlučiti da svoje zvanie bezplatno obavljaju, pada u okrug vlasti obćinske. Al poklem sada ljudi svi ume procieniti svoje vrieme, to će se teško naći — koji bi se odlučili da na korist ukupne obćine bezplatno svoje haljine deru, i svoje vrieme troše. Na svaki način dakle pametno će dilovat one obćine: koje će poštenu platju odmiriti svojim poglavarom, buduće će onda samo moć želiti: da obćinske poslove marljivo obavljaju.

Poglavari se prisegom zakletvom obvezuju svo one dužnosti sviestno vršiti, koje im varmegja nametla ili zastupstvo odmirilo bude.

U stanovljeno je da u svakom činu koji nevierno ili nemarno obave za ledji nadju odgovornost, prama županie i dotičnog zastupstva, koje nosi u nidrih svojih kaznu naknade, akoje šteta pojedinom ili obćini nanešena.

Košto svaka kuća ima svoje dohodke i troškove — tako mora imati i obćina svoje. Ove dohodke, kako valja

nabavljat, i na cega izdat, o tom vića i odljučiva zastupstvo — obćinarstvo, skupštinarstvo ili kako ga drugim imenom od slavnog Bacha baštinjenim nazivaju Ausschus, to je najveća i najplemenitija dužnost zastupstva: budné da od mudrog gazdovanja zavisi i tvaran i duševan napridak cile obćine. Sve što u ovaj krug spada, a sve ono spada u ovoj krug — što god se tiće jedne obćine da u njoj treba uredit naredit, opravit popraviti, sve to vrši zastupstvo u svojoj skupštini. A te skupštine predsjednik, je knez birov — ili njegov namiestnik, članovi pak svi skupštinar — i oni koji su takvi platjanjem poreza postali, i oni koji su odabrani. Članovi su takodjer i poglavari. Poslovnik vićanja sastavlja zastupništvo u skupštini, ako bi koji povriedio red nesgodnom riečom kazni se globom sa 15 fr., svaki ima vlast pošteno govoriti, i glasati, a većina odljučiva što uvijek izustjiva birov.

Ovake skupštine valja držat redovno dvaput, u jesen kada se prigleda proračun t. j. Sustav dohodka i troška — za dođuću godinu i u prolitje kada treba razsuditi račune od prošaste godine položene. Ove skupštine uvijek navisti predsjednik, i obilži stvari koje će se razpravljat, triba ih barem na 15 danah uvijek prije varmegske skupštine održat, budué, da su odluke obćinske takve: za koje se mora županijska potvrda izčekavat. Ipak birov može i drugi put mahkad taku skupštinu sabrat, samo neka se zastapnici o toj prije 24 sata izviste, ili mogu je i skupštinar, u broju četvrtine zaiskat. Na svakoj skupštini, pripada vlast svakom zastupniku, da može na vićanje predložiti i take stvari: koje nisu bile po predsjedniku, naviestjene, al po naredbi zakona takvi pridmeti mogu se samo u sjednici dođućeg dana prizuzet na razpravu, dakle ovake pridloge valja umah u prvoj sjednici javiti. Po ovom zakonu dobiva pravo obćina briniti se o svima onima stvarma: koje se cile obćine tiću na tvarnom i duševnom polju. U ruke joj stoji položena vlastita sudbina, koju može srićnom ili nesrićnom učiniti.

Ništa drugo dakle ne želimo već neka Bog dade svakoj obćini revne svećenike, i učitelje, sviestne solgabirove i bilžnike, neumorljive knezove i starešine, mudre i viešte zastupnike, skrbne marljive i poslušne obćinare, pak će napridovat u obćini ono: što je dobro liepo i sveto, a gubit će se ono što je zlogrdno i proketo.

D O P I S I.

U Baji, 23-og Ožujka. U 11-om broju „B. i Š. N.“ megju raznima vistima čitaosam, da se naše obćine ogragjuju suprot sabora ad hoc, i protiv vladine namire koja bi tila, da se srbski mitropolit po starom načinu, dakle po deklaratoriji bira.

Pošto vrlo pažljivo pregledam gore navedeni list, to sam video da o srbskim crkveno — prosvetim stvarima još do sada niko ni rići naveo nije; u toj nadi dakle, da će i našu braću bunjevce zanimati, ako se sa našima (srbskima) prosvetnim stvarima izbliže upoznaju, i ako čuju da kakovi arhijeriju imamo, *) koji nije, da se staraju za narodno blagostanje već ga još u nemar i glupost bacaju; neka kao braća sude, šta je pravda štali nepravda, u toj nadi dakle, kao što navedoh uzeo sam pero u ruke da to u najkraćem vidu označim.

Atentat na našu (srbsku) crkveno prosvetnu avtonomiju, bi učinjen preko arhimandrita Angjelića, i izbranog (sada već i od vlade potvrditog) novosadskog vladike; i to prvim aktom 12-og Sićnja, kada je kod vlade Lonjajevsku konferenciju izvojevao, i kada je se izrazio, da se patrijarah ne, bira po novom izbornom redu, već po staroj deklaratoriji. A drugim aktom onda, kada se je zauzeo protiv potvrde sãborski zaključaka. **)

*) Što gdje koji član diluje to se nemože pripisati svoj arhierii, koja u svojem kolu učeno, svietlo, i razborite glave broji. Ured.

**) Konferenciju sazvoje Gr. Lonjaja, tamo šta je ko govorio, to se može samo nagadjati. Ured.

Pošto o deklaratoriji govorim, u dužnost mi spada, da kažem što je upravo ta deklaratorija.

Deklaratorija je, još od stariji vrimena usvojen red izbora, po kojim se mitropolit u prisustvu vladinog komesara bira, i to jednoglasno, no ako bi koji od arhimandrita ma i jedan glas dobio, vladi stoji od volje ma i toga potvrditi.

Znajući to arhimandrit Angjelić za to se je u najvećoj zimi požurijo u Peštu, da kod vlade stari red izborah izvojuje, u toj nadi da nebil on postao mitropolitom, jer valjada bi jedan glas dobio, a vladi stoji onda od valje, da ga potvrdi ili ne, no pošto je on kod vlade u milosti to me se vrlo nada; ako bi se sabor po starom sazvaio. Protiv toga izbora ogragjujuse naše crkvene općine, pošto njim se pravo krnji, i nameće onaj izbor: po kojim bi vlada a no narod mitropolita sebi birao.

Usljed gore navedenog atentata koji je arhimandrit Angjelić na našu crkveno — prosvetnu avtonomiju upravio, demonstrovati su Novosagjani protiv Angjelića, izjavljujući svoje negodovanje. Prilikom te demonstracije behu uapćeni Kornel Jovanović, Gjorgje Vuković i Luka Hajdin a sada su već i osugjeni, i to Kornel Jovanović na šest, a Gjorgje Vuković i Luka Hajdin na četiri meseca, imenovana gospoda protiv te presude prijavili su priziv.

Nopomeni ću ujedno, da je i ovdašnja općina, jednoglasno poslala ogradu protiv sabora ad hoc i molbu radi potvrde sãborski zaključaka.

Ovoliko sam za sada teo navesti neka naša braća bunjevci vide, kakovi ljudi ima na krmilu naše crkve i prosvete, koji narod upropasćuju *), te i ono malo prava što teškom mukom stekoše, izdajničkom rukom krnje i otimaju, nebili samo oni do naznaćene celi došli. Iz „Pupoljka“ Gjena P.

Sa Šumbreg a. 5-a Veljače t. g. održavala je baranjska županija svoju četvrtgodišnju glavnu skupštinu u Pećuhu. Poglavitna svrha skupštine bijaše pitanje: kako da se najprije i najtočnije u život privede zakon ob uredjenju obćinah? S toga se sporazdieliše obćine u svoj županiji na velike i male. Velike se zovu one, u kojih pojedinih stanuje selski bilježnik i broje do 2000 dušah. Male su pako one obćine, od kojih njih više sačinjavaju jedno bilježništvo, bile one i stanovništvom i obsegom ma kako velike.

U velikih obćinah birat će se do 28. Ožuj. od 10—20 zastupnikah iz njenih sredinah. — Tako isto i iz svih k jednomu bilježništvu pripadajućih obćinah birat će se do 20. takovih zastupnikah, koji će u važnih političkih, obrtničkih i inih u strog promak obćinah svojih zasjecajućih stvarih zakonito zastupati obćine bilježništva svoga.

Budući su pako po novom zakonu birani novi sudci na 6. godinah, to će se i selski knezovi po tih zastupstva odbornicah birati na 3. godine. Za selsko knežtvo ima pravo natjecati pismeno il ustmeno svaki sela il trgovišta stanovnik plaćajući godišnjih 30 for. a. vr. izravna poreza. — Bilježnici, koji iznad tri godine služe u zvaniju, potvrdit će se od županije i od popečiteljstva doživotno kao takovi. Koji pako još nisu 3. godine u službi bilježničkoj imadu se podvrći izpitu i po obćinarih izborati nanovo.

I to se sve kroz sudačke vlasti ima u život staviti do 20. travnja o. g. — Pazite dakle, Šokci! na ovo pravo i na ovu vlast, koja vam dolazi na ruke, da se nepokajete, što ste si ovog il onog čovjeka izabrali za notaruša. (bilježnika) il kneza; jer kad se jednoč ugnijezde, teško će ih biti ganuti s mjesta!

Županijske se skupštine drže svake četvrt godine, — početkom naime veljače i to u ponediljak po prvoj nedilji, il utorak, ako je u ponediljni dan zapovjedna crkvena svetkovina, — zatim početkom svibnja, kolovoza i studenoga.

*) No valjada im nije namira upropastjenje, već samo oni misle: da su okorjele stvari pouzdanie, nego one koje se sada kroje. Ured.

— U njih, hvala Bogu! ima dobrano ljudih našega roda i naše krvi.

Ovih danah traje novačenje u Mohaču, te što nebilo nikada, to je ove godine assentacija odmah iza reklamacije. Neželimo ino do savjesti i pravednosti, kako to nalaže stroga i najnovija ministarska naredba.

3-a o. mj. popodne stigla nam na Šumbrig tri strana gosta u posjete: sertenski, kako se naziva, biskup iliti apoštolski namjestnik iz Kurdestana Josip Abdul Meszei, s Jurjem Iszom svojim tajnikom i s jednim momčetom poslužecom. Kupe milostinju za tamošnji gradit se imajući dom Božji. Bog dragi dao, pa se sretno i zdravo vratili u Aziju, svoju domovinu, tu kolievku svega čovječanstva. Blaž.

RAZNE VISTI.

— Prsvietla kraljevska familia u Budimu je svetkovala.

— U Austrii potvrđen je zakon od nevolje — koji je izmišljen da uzdrža nimačko gospodstvo nad slavenih.

— Magjarski Listovi zaljubili se u grke, valjada zato: što su silne jade zadali u sriednjem dobu ugarskoj, žao im je što se krši jaram grčki, koji je dosele odiro vratove Bugarah, naših bratjah Slavenah.

— U Španjulskoj Českoj i Hrvatskoj, upravlja ustavna vlada, al ova nije izrasla iz većine, — svagdi se spravljaju na izbore. Vlada ima sve puteve otvorene, da svoje kandidate preporuča. A ono što bi većina za se uporabiti htela, žigu je i priči kao povriedu zakona. U kollinu i na drugih miestih, da se ustavno izbora pravo slobodno vrši uselili su vojnike, pojedine kuće dobile su po 20—30 takvih gostiuh.

— Hrvatskoj prieti strašna pogibel, da će vladavina Rauchova uskrsnut, jerbo je Vakanović s Rauchom u Peštu došo, da se nadju ona sriedstva, koja će oživotvoriti umrli Rauchov Sabor.

— Siroma „Obzor“ taj podnosi mučeničke muke broj 27. Ožuj. dvaput je štampan i dvaput zaplinjen, ta je sudbina snašla i broj 28. Ožujka.

— Sve jednako se pogovara: da je Pruska opet stupila u savez s talianskom, ako nije istina, a ono se barem o tom radi, i najposliće se pokazat: da je Bismark na tanač led naveo Austro-Ugarsku.

— Papa je pohvalio Ingleze, kao dobrovoljne prijatelje Nj. Svetosti i Rimokatolikah, Princ Vales, kome je to Papa kazo mal ako se nije zastidio, jel u Irlandu, još nije drvo slobode za katolike usadjeno.

— U Novosadski Novina „Zastava“ razpravlja se pitanje: dali je po narodnosti nemagjarske koristno: da u Saboru sudjeluju, i zaključuje: da je po ove politička potreboća, svaku priliku, uporabiti, da se otimlju navali pomagjarenja, i zato je već skrajnje vrieme nastalo: da se vića: kako bi se moglo što više narodni poslanikah za budući sabor izabrat.

— Poljaci mogu vidit, šta im donša švabsko drugovanje, iz obhadjanja pruske prama Poznanski poljakah, njima se nedopušta uživ uprave občinske donle: dok se neobuku i sream i dušom i jezikom u švabske plundre.

TYGODNIK POLSKI.

Ovo će biti poljački časopis, izalaziće svakog četvrtka na velikom polarku imavši nadometak, za Dopise, i objave, Svrha je obćilom služiti svim poljakom — koji žive po Ugarskoj, da ostanu medju se i sa ljubljenom svojom domovinom u neprikidnoj svezi — i ubavieste se o svih njeni dogodjajih. Namira je u svemu se slobodno kretjat, pak nijednu stranku neslužiti, već prostor otvoriti za nezavisnu razpravu društvenih i vierskih pitanjah. Radi čega se mi na-

damo: da će nastojat poljakom dokazivat: da Poljska ne može imati spasa van slavenstva. Iz da je se u Pešti od 1-og Trav. na god. 6 fr. 50 n. pol g. 3 fr. 50 n. četv. 1 fr. 80 n.

Slavjanski Mir, Slovanski Svět. Venzelsplatz Nr. 63. neujel Prague „Slovansky Svět.“ U Pragu, za Austro-Ugarsku 6 fr. na cilu god. 3 fr. na pol god. za srbiju 7 fr. (70 groša), na pol god. 4 fr. (40 gr.) Ovo je časopis, koji se po učenih ljudih izdaje u českom i ruskom jeziku poredice. Otvara svoj prostor svakoj znanosti, koja promiče razvoj obraženosti, takodjer izteže se na politiku i gospodarstvo: Vriednost je ovog preduzeća po slavene neopisljiva, skoro će i jugoslavensko naričeje u svoj okrug primiti. Komu dotica vriemena i troška, i koga podpaljiva vruća želja sve ono upoznat: što se tvori na duševnom i tvarnom polju za razvoj plemena slavenskog, taj će pohitit, da se što prije pobrati s ovim časopisom.

IZKAZ MILOSRDNI PRINESAKAH ZA HRVATSKE STRADALCE IZ SZ-ISTVANA.

Melkir Vuić 1 fr. Gjuka Vuić mladji 50 n. Stipan Grgić mladji 20 n. Mato Vuić matiškov 30 n. Antun Pejagić 40 n. Mato Agatić 70 n. Mato Vuić kroner 50 n. Pavo Šamanović 20 n. Stipan Mijoković 10 n. Petar Vidaković 10 n. Petar Vuić 20 n. Joso Lekić 10 n. Pavo Diteljan 10 n. Mijo Šamanović 10 n. Imro Lekić 50 n.; — 5 fr. —

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik Pešta 30. Ožuj. Vuna spiska jednostriz 101 fr. timars cigaja goropad. 80—70 fr. ugovorena Gr. Venckheima 140 fr. Gr. Apponyi 130 fr. — Svinj. ugar. srbs. 360 fn. 32—33³/₄ n. niže vrsti 32—33 n. — Mast 35¹/₂—36 fr. bez suda 37—37¹/₂ fr. sa sudom za travanj. — Šlanina jeftinia sjabane 32¹/₂—33¹/₂ fr. amerik. 28—30 fr. Šljivo bosans. 10—10¹/₄ fr. Med 17 fr. 25—50 n. bolj. 18 fr. 50 n. srbs. u satima 15 fr. — Vosak 95 fr. Špiritus za potrošak 57—57¹/₂ n. Ditelj. crv. 31—32 fr. Bükönja 3 fr. 25 n. Muhar mirov. 5 fr. 25 n. Pekmez 12 fr. Varivo grašak djumr. mž. 5—7 fr. bio grah 4 fr. 75 n. — 5 fr. 25 n. Šaren 3 fr. 75 n. — 4 fr. Sočivo 6—7 fr. Kaša 6 fr. 25 n. Proja mir. 3 fr. 20—25 n. Mak 10—12 fr.

Kože neučinjene. Vuna ste ovčie 3 fr. 60 n. — 4 fr. 20 n. par. srbs. ruman. težlje 155—160 fr. lakše 140—150 fr. 102 kom. hrvat. 148 fr. 102 kom. jaguj. 95 fr. 102 kom. — Šišarice srid. 11 fr. 50 n. magj. prve 13—25—30 n. srbs. 10—10 fr. 25 n.

Marvećie volov. 34—36 fr. par. pešt. kravie 30 fr. par. sjab. 25—26 fr. nimač. krav. 72—90 fr. telećie s glav. 120—122 fr. mž. bez glave 132—135 fr. mž.

Učinjene, funtaš 190—110 fr. izlup. funt. 112—114 fr. 35—40 fn. 112—115 fr. nimač. 20—24 fr. 114—116 fr. maža amer. 105—108 fr. maža inglez. 95—100 fr. mž. gjon. 90—92 fr. mž. blank-koža druge vrsti 112—115 fr. mž. prve 118—125 fr. mž. iztezane konjs. 125—130 fr. mž. Za krov. 18—24 fr. par. kravie rapav. 145—155 fr. mž. pitling. 6—5 fn. 160—180 fr. telećie rapave 210—230 fr. mž. crne 245—255 fr. srid. 265—275 fr. mž. prve vrsti.

Visina vode dunavske.

Pešta 30-og Ožujka. : 5' 7" nad 0. opada.
Požun 30-og Ožujka. : 3' 4" nad 0. „
Liepo. Vrieme.

Poruko urodništva.

Bač: G. G. B. Vadi će mo što je u sudaru s našom politikom. Neka je više prerad — no prevod. — Četinje: G. D. M. Corrector je posvietovan al voli, da on nije pjesnik, a neumi svaku rieč pročitat, riečom neukje.